

Portfólió

Tarné Éder Marianna
ELTE PPK, pedagógus szakvizsga
mentor szakirány
II. évfolyam 1. félév
EHA kód: TAESAFP.ELTE

Tartalomjegyzék

Bevezető és bemutatkozás	2
Csapatépítés	5
Ifjúságszociológia	7
Portfólió	9
Egyéni gyakorlat a gyakorlatban	11
Tanítási óra elemzése	13
Egy délután a nevelési tanácsadóban	15
A fiatal felnőttkor pszichológiája	17
Radnóti napok	19
A tanárrá válás folyamata	21
Digitális nemzedék konferencia	23
A tanácsadás pszichológiája	27
Önreflexió	30
Az iskolai fegyelem	35
Hospitálások a Radnóti Miklós Gyakorló Iskolában	40
Záró értékelés/reflexió	44
Mellékletek.....	47
PORTFÓLIÓ Bibliográfia	49

Bevezető és bemutatkozás

Nehezen írok magamról. (Az a nemzedék vagyok, aki még ezt nem tanulta.) Ezért gondoltam, hogy portfólióm elején álljon itt az önéletrajzom, mely kiindulópontja lehet egy bemutatkozásnak/önreflexiónak. Ezek az önéletrajztípusok egyébként is alkalmasak arra, hogy rendszerezzék azokat a dolgokat, amelyeket az ember már régen elfelejtett. Vagy azért, mert az életéhez szükségtelenek vagy azért, mert már rutinszerűen használja őket.

A tanárrá válás folyamatának elemzése során megtanultam, hogy ez a folyamat jóval korábban kezdődik, mint maga a tanárképzés. Talán ezért van az, hogy mindig is tanító akartam lenni. Hétköznapi pedagógiai tudásomat nagymértékben gyarapították a tanítóimtól szerzett ismeretek, tapasztalatok és az a tény, hogy tanítóim rendkívüli emberek voltak. Mégis csak néhány „kilengés” után léptem a pályára. (középiskolai tanulmányaim után 4 év munka egy külkereskedelmi vállalatnál, sikertelen felvételi az ELTE Bölcsészkarára és a Külkereskedelmi Főiskolára)

A főiskola elvégzése óta azonban tanítok. Bár néhány egyéb végzettséget is szereztem pályafutásom során, mellyel más szakterületen is elhelyezkedhettem volna, a tanítás a „mesterségem”. A portfólió kapcsán tárgyalt képesség területek közül az első öt mindennapi munkámból adódik. Úgy érzem, hogy mind az 5 képességgel rendelkezem, azt, hogy milyen színvonalon nem tudom eléggé megítélni. A képességek meglétét esetleg önéletrajzommal is lehet bizonyítani.

Képesség a legújabb szakterületi ismereteknek az iskolai nevelésbe való beépítésére: a Lépésről-lépésre tanfolyam remekül megtanította az új módszertani dolgokat, amelyekről a mentor képzés első évében is rengeteget hallottam. A projekt módszert, a kooperatív tanulási technikákat azóta is alkalmazom.

Képesség a pedagógiában, pszichológiában és szakmódszertanban tanultak iskolai alkalmazására: a kisgyermekkorai sajátosságokat, az értékelés kapcsán megtanultakat mindennapi munkám során alkalmazom, differenciáltan igyekszem tanítani a rám bízott, különböző képességekkel rendelkező gyerekeket.

IKT eszközök: oktatásinformatikus vagyok, rendszergazda is lehetnék a végzettségemmel, rendszeresen részt veszek konferenciákon (Interaktív Tábla Konferencia), digitális tananyagokat készítek.

Tanári kommunikációs stratégiák: a 7-10 éves korosztállyal még nem nehéz kommunikálni, de időnként ott is alkalmazni kell a konfliktus megoldási technikákat, a szülőkkel pedig időnként muszáj alkalmazni az „erőszakmentes” kommunikációt.

Saját tevékenység elemzése, értelmezése, megtervezése, fejlesztése: Úgy gondolom, hogy a tervezéssel és fejlesztéssel nincs problémám. Saját tevékenységemet rendszeresen elemzem, legfőképpen akkor, ha a tanulási folyamatban valamelyik kisgyereknek nem úgy sikerül teljesíteni, ahogy én szeretném. Abban nem vagyok biztos, mert ebbéli képességeim gyengék, hogy mindig helyesen értelmezem a problémát és a helyes utat választom a megoldásra.

Az utolsó 4 képesség valamint a 9 kompetencia fejlődését ettől a képzéstől várom, és úgy érzem, hogy jó úton haladok a megvalósításban. Az egyes kompetenciákról a **kronológiai sorrendben** összerakott portfólióm kapcsán (ezt éreztem könnyebbnek), az egyes fejezeteknél beszélnek.

Miért jöttem erre a képzésre?

Ez elég „kalandos” történet. Munkahelyem megpályázta a TÁMOP 3.1.5 Európai Unió továbbtanulási pályázatát és én ennek keretében tanulhatok. Az utóbbi években (ez tanulmányaimból is kitűnik) rendkívüli módon érdekel az informatika (oktatás informatika) és ezért a Corvinus Egyetem E-learning szakértő szakvizsgás képzését szerettem volna elvégezni. De a képzés nem indult és a pályázat feltételei miatt más képzést kellett választanom.

Munkahelyem már rég óta fogad tanárjelölteket, ezért esett választásom az ELTE által indított szakvizsgás képzésre, mentor szakirányon. Tudom, hogy ez a „ha nincs ló, jó a szamár is” mentalitás nem vet jó fényt a képzés szempontjából rám, de az első év elméleti tanulmányai, az ott oktató pedagógusok felkészültsége, tudása nagy hatással volt rám, ezért nem bánom, hogy itt tanulok. Ebbe a portfólióba az első évben megszerzett tudást nem volt feladat beletenni, hiszen a portfólió a második évről kellett, hogy készüljön. Ezek az első éves nagycsoportos előadások, mint például az Adaptivitás, Osztályozás, értékelés, Konfliktusok, Integráció, inklúzió, Oktatási intézmények hatékonysága új ismeretekkel is szolgáltak, de legfőképpen megerősítették tanári kompetenciáimat és felfrissítették elméleti tudásomat.

Azért, hogy egy kicsit az informatikához is kötődjek, a portfóliót megpróbáltam e-portfólió formában is elkészíteni, egyelőre még eléggé kezdetleges formátumban van, de ezen a címen elérhető: <http://mahara.hu/mahara/user/view.php?id=297>

A lehetőséget erre a Mahara, nyílt forráskódú szoftver teremtette meg, melyet az ELTE is használ hasonló célokra.

A mostani (a portfólióban tárgyalt) félév úgy gondolom, hogy kevés helyzetet teremtett az alábbi kompetenciák területén:

A pedagógiai folyamat tervezése: Láttam rá jó példákat a gyakorló iskolákban, de nem én csináltam.

A tanulók műveltségének, képességének fejlesztése

A tanulási folyamat szervezése és irányítása

Azonban mindennapi munkám során ezek a folyamatok működtek.

Mentorálási technika: Ezt a képzéstől függetlenül volt alkalmam gyakorolni a 2010/2011-es tanévben (és azóta is), mert friss diplomás kolléganő lett tanító párom, a képzés során pedig megvizsgálhattam, hogy jól végeztem-e ezt a tevékenységet. Tapasztalataimról a záró reflexióban kívánok beszámolni.

A portfólió elkészítése nem volt egyszerű feladat számomra. Nem az „egybeszerkesztéssel”, a kinézetével volt problémám, hanem a tartalom megszerkesztésével. A tanítványaimmal rendszeresen készítünk egy-egy témából portfóliót, de konkrét munkákat összerakni, azokhoz ismertetőt írni sokkal egyszerűbb, mint megszerzett tudásomat rendszerezni és arra reflektálni.

Csapatépítés

Kiss Orchidea, Pszichológiai Intézet

2011. szeptember 23.

IX.23. Csapatépítés

A 2011/12-es tanév I. félévében ez volt az első képzésünk. A bemutatkozáskor kiderült, hogy Orchideával az Ollé János által szervezett Second Life-os képzésen tanulótársak voltunk. Ezt örömmel konstatáltuk.

Továbbá az is kiderült, ahogy az önéletrajzomban is írtam, hogy 2010-ben a TÁMOP 3.1.4 pályázat keretében részt vettem egy csapatépítő tréningen. Ezen kívül a Lépésről – lépésre képzés során rengeteg csapatépítő technikát tanítottak nekem, így kicsit félve vártam, hogy esetleg unatkozni fogok. Az oktató a nap végén elmondta, hogy ő attól szorongott, hogy mit fogok szólni ehhez a naphoz, hiszen már ismerős lesz a dolog.

Végül is nagyon jól éreztem magam. Orchidea remek előadó és csapatszervező volt, és megbizonyosodott, hogy hiába ismerősek a feladatok, új emberekkel végigcsinálni az mindig izgalmas dolog.

A feladatok során csak megerősödött bennem, ami az első évben Barlai Katalin tanárnőnél kiderült, hogy „serkentő” csapattag vagyok, a kérdőívben leírt tulajdonságok alapján viselkedtem most is a csoportban.

Érdekesek voltak a „játékok”, a nap végén pedig egyik csoporttársam nagyon kedves értékelését tudhattam magaménak. Ez azóta is jó érzéssel tölt el, ha a napra visszagondolok. (Örülök, hogy ebben a félévben kis csoportban lehetünk és csupa szimpatikus emberrel kerültem egy csoportba.)

A nap során az is kiderült, hogy a kritikai megszólalás képességét még fejleszteni kell, mert időnként diplomatikusabbak is lehettünk volna.

A brainstorming feladat pedig mindig sikeres egy ilyen foglalkozás során, hiszen társaink ötleteléséből őket is sokkal jobban megismerhetjük.

A csapatépítő technikák már az általam tanított korosztályban is remekül alkalmazhatók.

Kompetenciáim, melyek fejlődtek: Szakspecifikus és szakfüggetlen tájékozottság minél több területen, az iskola belső világa, elkötelezettség a mentorálás és a folyamatos önfejlődés mellett.

Ifjúságszociológia

Bank Dénes, Corvinus Egyetem

Dr. Perjés István, ELTE

Pál Judit, Corvinus Egyetem

2011. szeptember 30.

IX. 30. Ifjúságszociológia

Bank Dénes, ez a fiatal, tehetséges oktató vezetett be bennünket a szociológia, ifjúságszociológia rejtelseibe. Fiatalsága és remek előadó képessége miatt az előadás során párhuzamot vontam közte és a saját gyermekem között, aki most került be a Műszaki Egyetemre, végig azon gondolkodva, hogy, aki tehetséges, milyen messzire juthat. Tudom ez nagyon szubjektív, de a képzésen a hangulatomat nagyban befolyásolta.

Az előadás elsőre kicsit „elmélet szagúnak” tűnt, de a nap végére rájöttem, hogy nem baj, ha szociológiai tudásom frissül. A 2004-es Ifjúság Kutatás pedig teljesen ismeretlen volt számomra, hiszen nem ezzel a korosztállyal foglalkozom. Tehát a „megbízható tájékozottság, korszerű tudás” kompetenciám mindenképpen fejlődött ezen a napon.

És nem ezen az egy napon, hiszen a házi feladat megírásához utána kellett járni néhány dolognak. Így a Dénes által szakirodalomnak ajánlott Ifjúság Kutatást is elolvastam. Nagy segítség volt számomra a házi feladat elkészítésében egy egészen fiatal magyar szakos kollégám cikke a Közoktatási Vezető Magazinban, melyben végzős tanárjelöltekkel készített interjút arról, hogy hogyan képzelik el életüket a diploma megszerzése után. A helyzet nem valami fényes, de azért a fiatalok elég optimisták voltak.

A nap második részében Perjés István előadása lenyűgöző volt, valóban tátott szájjal hallgattuk. Emiatt órai jegyzeteim itt elég hiányosak. Ő az értékválasztásról beszélt és terelt bennünket a „helyes” irányba. Persze előadásának számomra éppen az volt a lényege, hogy ha a pedagógusnak van egy választott „értéke”, melynek mentén tanít – nevel, és ezt hitelesen tudja csinálni, akkor nincs baj.

Pál Judit a középiskolások közötti kapcsolatok kutatásáról tartott előadást. Bár nem tanítom ezt a korosztályt, de 12 évfolyamos gimnáziumban tanítok, ezért ismerem őket, sőt a két saját gyermekem is ennek a korosztálynak a tagja. Érdekes végiggondolni azt, hogy akik a tanári pályát választják, azok ebben a kapcsolati hálóban középiskolai tanulmányaik során hol helyezkednek el.

Portfólió

Szivák Judit, ELTE PPK

2011. október 1.

X. 1. Portfólió

Sajnos ezen az előadáson nem sikerült részt vennem. Ezen a napon volt ugyanis az Országos Interaktív Tábla Konferencia, ahol regisztrált résztvevő voltam, ráadásul kötelezettséget vállaltam a Közoktatási Vezető Magazin felé az esemény dokumentálására.

Mégis ebből a „tantárgyból” van a legtöbb anyagom. Csoporttársaim nagyon segítőkészek voltak, tudásukat és jegyzeteiket megosztották velem. Továbbá minden szakirodalomnak utána néztem és az ehhez a témához tartozó anyagokat használtam a legtöbbet a portfólióm elkészítése során. Azt gondolom, hogy ez így természetes. Sajnálom, hogy a személyes jelenlétet kihagytam.

A tudás, amelyet ezen az órán szerezh(ett)em a mentori kompetenciák nagy részét fejleszti. A tanárképzés jelenlegi rendszerének ismerete, szakspecifikus és szakfüggetlen tájékozottság minél több területen, elkötelezettség a mentorálás és a folyamatos önfejlődés mellett.

Nagy örömmel olvastam a Dobbantó programról, mert legkedvesebb pedagógus barátnőm, aki egy alapítványi iskola berkeiben aktívan részt vesz a programban, rengeteget mesélt az elmúlt évben munkájáról. Élménybeszámolóiból megtudtam, hogy milyen nagy munka ez, de mennyire megtérül, ha az ember lelkesen és jól csinálja. Mesélt komoly konferenciákról, melyeken az ő teamje is részt vett, videó előadásokról és egyéb élményeiről.

A portfólió készítés szakirodalmából (Falus Iván – Kimmel Magdolna könyvében) felkeltette érdeklődésemet az Írás- és olvasáskészség fejlődését bemutató portfólió. Célszerű egy éven keresztül gyűjteni hozzá az anyagokat. A portfólió áll a tanulók által készített munkákból (fogalmazások, levelek, versek, olvasónapló...) és a tanulók értékelésének, önértékelésének során keletkezett anyagokból (olvasott könyvek listája, tanuló társak értékelései, önértékelő lapok, tanár észrevételei...). Osztályomban egy irattartó papucsban gyűjtjük a gyerek munkáit, tanév végén rendszerezzük azokat, ezért is érdekelt a könyvben olvasott minta. Nagyon hasznos ötleteket találtam benne további munkámhoz.

Egyéni gyakorlat a gyakorlatban

Tanárjelöltek, a pályakezdő tanárok mentorálása

Jáki Gábor, Szinyei Merse Pál Gimnázium,

igazgatóhelyettes

2011. október 7.

X.7. Egyéni gyakorlat a gyakorlatban

Számomra az egyik legértelmesebb nap volt. Jáki Gábor „testközelből” mutatta be a mentori munkát, ráadásul érdekesen, remek előadói stílusban.

Ezen a napon rengeteg segédanyagot kaptunk a mentori munkához, hallottunk a nehézségekről, a munka szerteágazó mivoltáról, a szépségéről.

Legfőképpen attitűdjeim fejlődtek az órán, különösen, amikor délután két tanárjelölttel is beszélgettünk.

Ez az óra azonban alkalmas volt az összes mentori kompetencia fejlesztésére is, hiszen a tanár úr olyan részletesen, szerteágazóan és mélységében írta le az iskolájukban zajló folyamatot.

Az egész napot úgy „figyeltem” végig, hogy közben saját önkéntes mentorálásom járt az eszemben. Vajon kezdő kolléganőmmel mindent megismertettem-e, amit itt hallottam, ebben az eljárásrendben készítettem-e fel a pályakezdőt iskolai életünkre? Természetesen kiderült, hogy nem. De most, hogy tudom, hogyan kellett volna, a következő mentorálásnál már jobban csinálom. Célom, hogy valóban hasznára váljak mentoráltjaimnak, hiszen fiatal pályakezdőként én nem sok segítséget kaptam a beilleszkedéshez.

A házi feladat kapcsán végig kellett gondolnom minőségirányítási ismereteimet is. Minőségirányítási vezetőként több eljárásrendet is készítettem, de most fel kellett frissítenem ezt a tudásomat. Szerkezetileg jól megoldottam a feladatot, de ahogy az értékelésből is kitűnik még nem tudtam minden területre odafigyelni, talán azért mert hiányzott a tapasztalat. Mint mindent, ezt is gyakorolni kell.

Tanítási óra elemzése

Petry Andrásné Feyér Judit

2011. október 14., 21.

X.14., 21. Tanítási óra elemzése

Úgy gondoltam, hogy erről a témáról már mindent tudok. Hiszen az ember, amikor óravázlatot készít, akkor előre, az óra után pedig újragondolja saját óráját. Ha kollégáinál hospitál, akkor valamilyen szempont mentén figyeli az eseményeket, a megbeszélés során újra órát elemez. Saját óráimon különböző szempontok szerint rendszeresen figyelem a gyerekeket, mint kiderült, ez is a témához tartozik.

Mégis sok új dolgot megtanultam a tanárnótól. Hasznosak a CD-n kapott segédanyagok is, a gyakorlatban is jól használhatók.

Az elméleti órán a kisfilmekkel azonban voltak problémáim. A bemutatott mikro tanítások némelyike nálam egyáltalán nem állta meg a helyét, így gyakorolhattam a humánus objektivitást.

A „rontott” órák pedagógusát idegennek éreztem, eltúlzott színészi játék kifejezetten zavart. Azon gondolkodtam, hogy a gyerekek hitelesnek találták-e és az óra visszaadja-e a valódi helyzetet. A kisfilmek célját értettem, képzésben mindenképp helye volt, mégis ambivalens érzésekkel ültem végig a délutánt.

A Trefort Utca Iskolában a gyakorlati óraelemzés nagyon hasznos volt. Először is egy jól felépített, nagyon színvonalas órát láttam, természetesen gyakorló pedagógustól. Ezen kívül értelmes, okos, felkészült gyerekek mutatták meg, hogy mit tudnak.

Külön élmény volt, hogy egészen véletlenül Demszky Gábor fiát sikerült kiválasztanom az Egy tanuló megfigyelése az órán szempontsoromhoz.

Fejlődő kompetenciáim: Segítő, támogató tanácsadás, a tanárképzés jelenlegi rendszerének ismerete, szakspecifikus és szakfüggetlen tájékozottság minél több területen, elkötelezettség a mentorálás és a folyamatos önfejlődés mellett, az iskola belső világa.

Egy délután a nevelési tanácsadóban

Kósáné Ormai Vera

2011. október 21.

X.21. Nevelési Tanácsadó

Az V. kerületi, Belvárosi Nevelési Tanácsadó munkáját ismertük meg ezen a napon, ennek segítségével pedig a pedagógusokat és gyerekeket segítő kollégák munkáját, nehézségeiket.

Ezt a területet a gyakorlatból ismerem, mert iskolám abban a helyzetben van, hogy van iskolapszichológusa, logopédusa, fejlesztő pedagógusa. Iskolai mikrokönyezetünk és az, hogy alapító okiratunk tartalmazza SNI-s gyerekek fogadását, szükségessé teszi jelenlétüket. Napi kapcsolatban vagyok velük, így munkájukat jól ismerem.

A fiatal felnőttkor pszichológiája

Szabó Laura

2011. november 11.

XI.11. A fiatal felnőttkor pszichológiája

A Portfólió órai jegyzetben van egy mondat a mentori beállítódásról: „Okosan elemzi a kudarokat...”

Szabó Laura órája jegyzetelés szempontjából teljes kudarc számomra. A jóízű beszélgetés során nem szívesen jegyzeteltem, pedig a tanárnő komoly elméleti tudást is átadott. (Szerencsére ezek nagyobb csomópontjait mégis leírtam, így utána tudtam nézni a szakirodalomban.)

Ráadásul 2 gyermekem a tárgyalt korosztályok képviselője, így sok mindent találónak és ismertnek éreztem. Az óra során jó párszor volt „AHA” élményem.

Radnóti napok

Dancz Péter

2011. november 18.

Fenyő D. György

2011. november 25.

XI.18., 25. Radnóti napok

Ezekon a napokon még mindig megfigyelőként, de a gyakorlatban fejlődhetek mentori kompetenciáim. Várakozással tekintetem a napok elé, mert ugyanilyen szerkezetű intézményben tanítok, a Radnótinak rendkívül jó híre van, kicsit azonban arra is kíváncsi voltam, hogy nagyban eltér-e egy gyakorló („elit”) iskola a valóságos iskolai élettől.

Mindkét napon rendkívül jól felkészült vezető tanárok kalauzoltak bennünket és ismertettek meg minket mindennapi munkájukkal.

Dancz Péter sokban hasonlót mondott el, mint annak idején Jáki Gábor. Az örömök és a nehézségek a mentori munka során iskolától függetlenek. Nagyon sok hallgató vállalkozott arra, hogy beszélget velünk és ez nagyon jó érzés volt. Testközelből tudhattam meg, hogy mit várnak majd tőlem, mik a gondjaik, sikereik. Szimpatikus fiatal felnőttekkel találkoztam, sokukról már ott kiderült, hogy a pálya iránt elkötelezettek, öröm lesz majd őket mentorálni. Félelmeimre is, melyek az elmúlt év önkéntes mentorálása során felmerültek bennem, választ kaptam, jelesül, hogy igénylik a „szépen” megfogalmazott kritikát, segítségnek fogják fel, nem támadásnak.

Az óralátogatások „katartikusak” voltak. Semmiben nem különbözik a gyakorló iskola a való élettől, sőt ha lehet ezt mondani, még „élet közelebb”. Értem ezen azt, hogy már a 6. évfolyamon is sok nagyon okos, de rendkívül fejlett „egóval” megáldott kisgyerek ült. Nehéz is és könnyű is volt őket tanítani. Ennek ellenére, úgy érzem, hogy itt a tanárjelölt elég jól megoldotta a feladatot.

A 8. évfolyam már nehezebb eset volt, itt már másképp vezettem volna az órát, mint a tanárjelölt. Bár belátom, nagyon nehéz dolga volt.

A 12. évfolyamot jó volt látni. Legfőképpen azt, hogy gyönyörűen olvasnak verset, hogy érettek, feladat tudatuk van, tudnak együtt dolgozni és a még kicsit nehézkesen kiadott utasításokat is megértették.

Az órák utáni megbeszélés a fejlesztő értékelés összes elemét tartalmazta, véleményem szerint a tanárjelöltek sokat tanulhattak belőle.

Kompetenciáim, melyek fejlődtek: Segítő, támogató tanácsadás, a tanárképzés jelenlegi rendszerének ismerete, szakspecifikus és szakfüggetlen tájékozottság minél több területen, az iskola belső világa, elkötelezettség a mentorálás és a folyamatos önfejlődés mellett.

A tanárrá válás folyamata

M. Nádasi Mária

2011. december 2.

XII.2. A tanárrá válás folyamata

Ezen az órán sok hasznos információt tudtam meg jövő félévi tanulmányaimról.

Valamint Nádasi tanárnő a már megszokott precizitással bevezetett a tanárrá válás folyamatába.

Elsőként beszélt a tanárképzés jelenlegi felépítéséről, melyet hasznos tudni, ha mentoráltunk érkeznek. Részletesen beszéltünk a különböző gyakorlatok időbeosztásáról, és az új gyakorlati rendszerről (5. félév), mely már minket is érinteni fog.

Azt a tényt, hogy már a tanárképzés előtt rendelkezünk egy hétköznapi pedagógiai tudással, csak most gondoltam igazán végig. Azóta is foglalkoztat, hogy mi van akkor, ha a gyakorló pedagógus megmarad ebben a fázisban és elméleti képzése nem ad számára valódi tudományt. Akkor is jó pedagógus lehet, ha nem használja a szaknyelvet, nem gondolkodik tudományosan munkájáról?

Mégis a legérdekesebb az a folyamat volt, melynek állomásain a pedagógus végigmehet, ahogy a pályája halad előre. Természetesen nem mindenki jár végig minden fokozatot, de valós tény, hogy mint minden segítő pályán, könnyen kiéghetünk. Ennek elkerülési módjáról is hallhattam valamint érdekes volt kitölteni azt a kérdőívet, mely megmutat(hat)ja, hogy hol tartok most. A kérdőív néhány kérdésével kapcsolatban problémáim voltak, sehogy se vagy csak nehezen tudtam választani a megadott lehetőségek közül.

Így azután kiderült, hogy a „szakmai idealizmus” fázisában járok, ami koromnál fogva nem túl biztató. És a mentori képességeimet is megkérdőjelezi, hiszen a tanárjelöltekre jellemző ez az állapot. Vajon az a mentor, aki szintén ebben a kategóriában jár, tud-e segíteni mentoráltjának?

Ezen az órán az alábbi kompetenciáim fejlődtek: Segítő, támogató tanácsadás, a pályakezdés, pályafejlődés jellemzői, a tanári pálya szociológiai megközelítése, a tanárképzés jelenlegi rendszerének ismerete, elkötelezettség a mentorálás és a folyamatos önfejlődés mellett.

A vizsgára a nemzetközi és az angliai mentorképzés helyzetéről olvastam cikket és abból készültem fel.

Digitális nemzedék konferencia

2012. február 11.

II.11. Digitális Nemzedék Konferencia

Örülök, hogy ott lehettem a Digitális Nemzedék Konferencián. Sok tekintetben hasznosnak találtam. A tanárjelöltek, fiatal pályakezdők generációjáról volt szó, és az előadók között is jó pár ebbe a generációba tartozó fiatal volt. Még a kicsit elméletire sikerült első rész is magas színvonalú és rendkívül szórakoztató volt. Gyarmati Évát már volt szerencsém hallani, ezért tudtam, hogy mit várhatok tőle. Most is csak azt mondhatom, hogy számomra lenyűgöző volt tudományos felkészültsége, ugyanakkor humoros, magával ragadó előadásmódja és nem utolsó sorban a gyerekekkel szemben tanúsított toleranciája. Csak megerősödött bennem, hogy a mentornak képesnek kell lenni hallgatóját „érzékenyíteni” a gyerekek világára, és ezt csak úgy teheti, ha maga is érzékeny velük szemben.

Tari Annamária is rendkívül jó előadó és őt hallgatva valóban elhiszem, hogy az általa jól ismert generációk segítségre szorulnak, de szeretném azt hinni, hogy nem ennyire általánosan "rossz" a helyzet.

A fiatal szociológus előadó tanulmánya megerősítette bennem, hogy a világ nem változik azért olyan gyorsan körülöttünk, mint ahogy néhányan szeretnék ezt hinni, hiszen 2008-ban, amikor a magyarországi internethasználati szokásokról készült tanulmányokat olvastam (akkori szakdolgozatom kapcsán), csak egy kicsivel volt rosszabb a helyzet.

Az a gondolat nagyon inspiráló, hogy az IKT technológiákat ismernünk kell, ha nehezen megy az ismeretek elsajátítása, hasznos dolog segítséget kérni a fiataloktól. A tudással úgy érzem, rendelkezem, igyekszem majd átadni kollégáimnak is.

A konferencián a Netgeneráció az osztályban című szekcióban ültem. Azért mentem oda, mert Szekszárdi Júlia a szakdolgozati témavezetőm és azt gondoltam, hogy az ott elhangzó előadások segítenek majd a dolgozat megírásában. Az első három előadás alatt vágyakozva gondoltam a kint zajló aulai bemutatókra, mert úgy éreztem, hogy rossz szekcióban ülök.

Értelmezésem szerint az első előadó "elrettető" példákat akart hozni a Facebook használatára (bár csak történeteket mesélt és nem minősítette a gyerekeket - a pedagógusokat egyszer-egyszer igen).

A megfogalmazott cél a "helyén volt": Tanítsuk meg mi a gyerekeket a helyes Internet használatra! Mégis az előadás egyáltalán nem erre a kitűzött célra épült, számomra megmaradt az elrettentés szintjén.

A második előadás finoman, de megfeddte a pedagógusokat, kifejtve, hogy mi is az a világ, amitől félnek. A fejlődés "szükségességét" tűzte ki zászlajára, a 4. dimenzióra hivatkozva. (A QR kódokról ne is beszéljünk.) Az előadásból 1 dia a "helyén volt", mégpedig, hogy nincs ok pánikra. Ez a szakadék, mely most a generációk között van lassan tűnni fog (bennem van a képzavar), és akár akarjuk, akár nem a fejlődés be fog következni. Az utánunk jövő generációk között már nem lesz szakadék.

Ide kívánczok, hogy azóta az osztalyfonok.hu-n megtaláltam Földes Petra előadását írott formában, és a cikk egész más megvilágításba helyezi a hallottakat. (Biztos az én értésemel volt baj a konferencián.)

Kis színesként és ellenpontként szórakoztató volt Hanczár Gergely "szatírája" a papír és a ceruza iskolából való kitiltásáról.

A szekció második része nekem nagyon tetszett. Ekkor került sor ugyanis "jó gyakorlat(ok)ra". Két fiatal kolléga hozta el a diákjait, akik bemutatták, hogyan használják projektjeik megvalósítására a Facebookot és egyéb közösségépítésre alkalmas oldalakat. (Gibber - A GIBBER egy közösségi, szövegmosztó rendszer.) Kedves, kommunikálni képes fiatal "gyerekek" ültek ott, akik színvonalas prezentációval készültek és előadásuk után szívesen beszélgettek velünk. Munkájuk Teller: Semmi című művére épült, ezt dolgozták fel e-learninges eszközökkel. Miközben beszélgettünk a Facebookon jegyzőkönyvet készítettek a szekció munkájáról.

Végül az egyik fiatal tanár, Kele-Fodor Ákos, aki kreatív írás csoportot hozott létre tanítványainak szintén a Facebookon, kérdésekkel beszélgetésre ösztönzött minket.

Véleményem szerint a szekcióülést ezekkel a fiatalokkal kellett volna kezdeni.

Mentoráltjaimat mindenképp arra fogom ösztönözni, hogy hasonló dolgokat „műveljenek”. (Hacsak nem én tanulok majd tőlük.)

A konferencián az alábbi kompetencia területeim fejlődtek:

- Sokat megtudtam a fiatal felnőttek pszichológia sajátosságairól.

- Ennek a generációnak a szociológiájáról is hallhattam (egyféle megközelítésben).
- Az IKT világában még jártasabb lettem.
- Sokat hallottam arról, hogy milyenek kéne lenni az iskolának/osztályteremnek belülről.

A tanácsadás pszichológiája

Viszket Mónika

2012. február 17.

II.17. A tanácsadás pszichológiája

Nagyon hasznos óra volt. Gyakorlatias, kevés elmélettel „megfűszerezve”. Sokat tanultam. Utalnék az első félévben felvetett kérdéseimre:

- „És egyáltalán jogom van-e megmondani a véleményem?”
- Vajon hogyan fogom ezt megtenni?

Még mindig egy kicsit bizonytalan vagyok, de változatos technikákat tanultam a pszichológustól a fenti kérdések gyakorlati megoldására.

Az elméletből a következők ragadtak meg bennem:

- Nagyon fontos a verbalitás és az empátia
- A verbalitáson belül is különböző szintek léteznek:
  - különböző kérdésfajtákat használhatunk – megtanultuk, melyik a legcélravezetőbb: nagyon hasznos a hozzá kapott szakirodalom
- az empátia nem azonos az identifikációval – csak akkor lehetünk jó tanácsadók, ha ezt be tudjuk tartani
- Hogyan építsünk fel egy tanácsadást?
  - Rögzítenünk kell az elején a találkozásoknak a számát – legyen belátható vége a segítségnyújtásnak
  - Meg kell jól szervezni a helyét, ahol az intimitás megteremthető és a „titok” megmarad
  - Leglényegesebb eleme a valódi munka, amikor már a „raport” (ráhangolódás) csúcspontja közelében vagyunk, amikor már képesek vagyunk arra, hogy a „kliens” problémaérzékelését megváltoztassuk és a cselekvés irányába indítsuk el.

Vagyis nem megmondanom kell majd a véleményemet, ha jó tanácsadója akarok lenni mentoráltamnak, hanem rávezetni őt arra, hogy a problémája megoldása érdekében cselekedni tudjon. Így már kicsit könnyebb a helyzet, úgy vélem.

A csoport ismét teret kapott arra, hogy egymást még jobban megismerje. A csoportmunka során, mely kicsit nehezen indult, megpróbáltunk a szerepekbe beleilleszkedni. A legnagyobb élmény talán mégis az volt, ahogy két csoporttársam beleilleszkedve a tanácsadó és a kliens szerepébe, 20 percen keresztül beszélgettek egymással egy megadott eset kapcsán, mi pedig lenyűgözve figyeltük, hogy valóban azonosulni tudnak a szereppel.

Ez a képzés

- a Segítő, támogató tanácsadás
- az Elkötelezettség a mentorálás és a folyamatos önfel fejlődés mellett
- a Szakspecifikus és szakfüggetlen tájékozottság minél több területen

kompetenciáimat fejlesztette.

Önreflexió

Szivák Judit

2012. február 24.

II. 24. Önreflexió

A tantárgy célja az, hogy a mentorok tanácsadás képesek és önreflektívek legyenek, hogy megtanulják a reflektív gondolkodás mesterségét.

„Reflektív tanításon olyan, a pedagógiai tevékenységet folyamatosan és tudatosan elemző gondolkodást és gyakorlatot értünk, mely biztosítja az oktató-nevelő tevékenység folyamatos önellenőrzését és ezen alapuló fejlesztését.” (Szivák)¹

A reflektivitás tulajdonképpen visszatükrözést jelent, ellentétben a köznyelvi „viszonyulás” jelentéssel.

Az óra első felében különböző technikákat tanultunk, mellyel könnyebben tudtunk gondolkodni mentorságunkról, de ez a technika rendkívül jó alkalmazható a reflektív gondolkodás egész folyamatában. Életünk más szegmensében is használhatjuk, mert a képi intelligenciánk működése közben könnyebben eljutunk gondolkodásunk mélyrétegeihez és könnyebb a problémák azonosítása is. Az elég gyorsan kiválasztott kép elemzésének során belemagyarázásnak tűnhet, amit az ember, egy másik fogalomra gondolva elmond, de a kép azonosítása a mentorsággal nagyon találó gondolatokat eredményezett.

A különböző játékok az oktatásban is jól hasznosíthatók. (Ha a tanulás... lenne; A tanulás egy színház. Kik a tanárok?...; Rajz a tanulásról, a rajzok csoportosítása...) A rajzok csoportosítása során megdöbbentő volt, hogy azokat a munkákat tanárjelöltek készítették. Még mindig túlsúlyban volt felfedezhető a rajzokon a frontális osztálymunka és az egyéni munka.

Stephen R. Covey: A kiemelkedően sikeres emberek 7 szokása című könyve kapcsán került szó arról, hogy el kell tudnunk dönteni az életben, hogy mi a fontos. A látott videó számomra azt jelentette, hogy addig „ügyeskedünk”, míg végül mégis mindent beleprésselünk az életünkbe. A FranklinCovey tulajdonképpen egy vállalat, magyarországi honlapja is van, tréningeket szerveznek a Hogyan legyünk sikeresek témakörben. Céljaik között szerepel a középszintről való elmozdítás, hogy kiválóan végezhessük munkánkat. Ez nagyon összecseng a pedagógus pálya kívánalmaival.

A különböző területek kutatásainak megbeszélése során újra felidézttük, sokkal részletesebben az előző félévben tanultakat. Ezek a kutatások

---

¹ Szivák Judit: A reflektív gondolkodás fejlesztése, Géniusz könyvek, 2010

tulajdonképpen arra szolgálnak, hogy az eredményeik által kidolgozott programokkal minél hatékonyabbá váljon a pedagógus munkája.

A pedagógus kutatások eredményei után mindig változik a tanárképzés. A kutatási eredmények a képzésben hasznosulnak. Nagy tanulság volt számomra, hogy még mindig nincs jó pedagógus meghatározás.

A személyiség kutatások tulajdonképpen a pályaalakulást hivatottak vizsgálni – a különböző személyiség típusok alkalmasak-e a pedagóguspályán. (kolerikus, extrovertált...)

Az osztálytermi kutatások a pedagógusok órai tevékenységét, cselekvéseit vizsgálták. Mitől eredményes vagy eredménytelen egy pedagógiai cselekvés. Nagyon tetszett és teljesen új információ volt számomra az óramegfigyelésnek a Flanders- féle interakció analízise. Ez abból áll, hogy 10 órai megfigyelési szempontot (10 cselekvést) számmal jelölnek, majd az órán, ha megtörténik a cselekvés, a számot lejegyzik. Az óra végén egy kódsor lesz a kezünkben, ami kiválóan kirajzolja az óra menetét. Ezt mindenképpen ki fogom próbálni.

A pedagógus képességek kutatása arra szolgál, hogy a tevékenységeket hatékonyra tegyék. Milyen legyen a kérdezés technikája, milyen a jó óratervezés, ki a jó osztályfőnök... A pedagógiai kurzusokon mindig ezekre a képzésekre van a legnagyobb igény. A kutatások során kiderült, hogy azonos képességű tanárok különbözőképpen tanítanak.

Végül, de nem utolsó sorban kutatják a gondolkodást. Ennek eredményeképpen jöttek létre a reflektív tanárképzési modellek. A gondolkodás kutatás során párhuzamos paradigmák jöttek létre: a döntések, a nézetek és a reflektív gondolkodás. Döntéseket minden órán rengeteget hozunk. Hogy mennyit, az nagyban függ a megfigyelési képességünktől, mert ha ez nagyon fejlett, akkor sok mindent észreveszünk, amire azután reagálunk vagy sem. Ez is döntés kérdése. A pályakezdőknek ez nagyon nehezen megy. Okos megfigyelési feladatok adásával jól fejleszhető ez a terület. Vannak-e nézeteink? Ezek nagyban meghatározzák gondolkodásunkat. Persze emellett a kognitív struktúránk is. A reflektív gondolkodás pedig a többi kutatási területet is képes fejleszteni. (személyiség, cselekvések, képességek)

Még nagyon tetszett a reflektivitás kapcsán a Schön – féle pedagógus – orvos összehasonlítás. Ő a két pálya közötti hasonlóságot, különbözőséget vizsgálta.

Legfőképpen azt, hogy mennyire jellemzőek a két hivatásra a professziók. Legnagyobb különbség, hogy a pedagógusoknak nincs Protokollja és az ő életükből nagymértékben hiányzik a konzultáció. Schön azt is mondja, hogy a pedagógusképzésben a kompetencia alapú képzés elveszi a lehetőséget más tudományterületek megismerésétől, melyeket azonban a pedagógusok jól tudnának hasznosítani munkájukban. (kognitív pszichológia, politika, adminisztrációs gyakorlatok, stb.) (Schön 1983.)

Megbeszéltük a reflektív gondolkodás elemeit, melyek a következők: a probléma felismerése, a probléma azonosítása, elemzése (tünetek okok – NÉZŐPONT váltás), célok megfogalmazása, megoldási módok – ezek szelektálása, az optimális megoldás kiválasztása, a következmények mérlegelése, módszertani kivitelezés, majd a folyamat újbóli átgondolása.

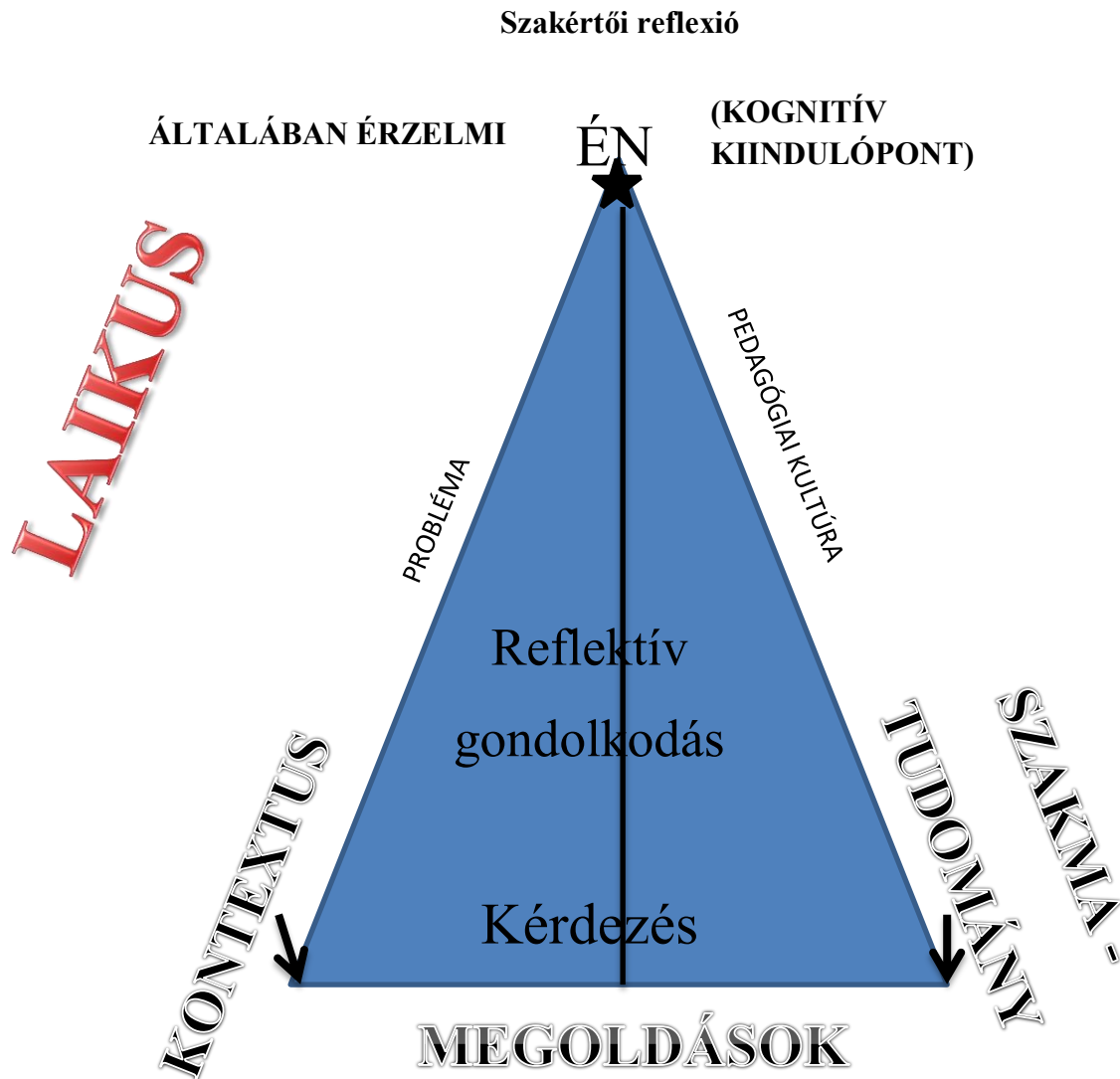
Nekem legjobban az órában az esetmegbeszélő csoportmunka tetszett. 1 megfigyelő és 3 beszélgető dolgozott fel egy problémát, kiindulva az esetleges saját tapasztalatokból. A téma valós, megtörtént eset volt, diákok és tanár konfliktusa.

Kezdenünk kellett valamit azzal, ha valaki már tapasztalt ilyet tanítása során diákjaitól. Csoportunkban volt ilyen pedagógus, először az ő érzéseit „gondoztuk” egy kicsit, és az ő tapasztalatait is felhasználva kezdtünk neki a kapott eset értékelésének. Minden csoportban több szempontú megoldások keletkeztek, melyek egészen biztosan használhatók mindennapi gyakorlatunk során is. A megfigyelő végül összegezte a munkafolyamatot. Jó volt egy külső szemlélő szájából hallani, azt, amit menet közben nem tudtunk megfigyelni.

A tanárjelölttel történő megbeszélések során majd saját tapasztalatot is kell átadni, bele is kell tudnunk helyezkedni a pályakezdő helyzetébe, és külső szemlélőként is részt kell tudnunk venni a folyamatban.

Számomra a nap kérdése volt, hogy hogyan fogjuk formálni majd egymásban a tanárjelölttel a reflektív gondolkodás képességét. Ő rávesz-e majd engem, hogy helyesen reflektáljak az ő tevékenységére, ő képes lesz-e majd ezt elfogadni és képes lesz-e önreflexióra? Fejlődnöm kell abban, hogy a valódi problémát lássam meg, amire érdemes reflektálni, hogy a kidolgozott, fent leírt módszert lépésről-lépésre alkalmazni tudjam.

Ez az óra az alábbi kompetenciáimat fejlesztette: Segítő, támogató tanácsadás, a pályakezdés, pályafejlődés jellemzői, a tanári pálya szociológiai megközelítése, szakspecifikus és szakfüggetlen tájékozottság minél több területen, elkötelezettség a mentorálás és a folyamatos önfejlődés mellett.

(környezet összefüggései)

tanítás – tanulás (tanulók)

Az iskolai fegyelem

Kolozsvári Judit

2012. március 2.

III. 2. Az iskolai fegyelem

Ezen az órán sok dolog szóba került, amit egy gyakorló pedagógusnak tudnia kell ahhoz, hogy – köznyelven szólva – ne legyenek „fegyelmezési gondjai”. Egyfajta készségnek érzem a fegyelmezést, amely lehet ösztönös, de Kolozsvári Judit elmondható, hogy ez egy tanulható folyamat is. A hallottakat abból a szempontból is értékeltém, hogy hogyan lehetne a pályakezdőket ezekre a praktikákra érzékenyíteni.

Szóba került az önfegyelem kérdése, ennek kapcsán az is, hogy mi minden kell ahhoz, hogy egy tanulóban ez a képesség kialakuljon: Ehhez tudnia kell válaszolnia a következő kérdésekre: Ki vagyok?, Miért vagyok?, Jó helyen vagyok-e? Az életkor növekedésével természetesen más kérdések is felmerülnek az emberben, melynek megválaszolása nagyon fontos önismeretünk szempontjából. Az önismeret ugyanis egy minőségi életet eredményez. Kialakulásához szükségünk van tapasztalatszerzésre.

Új (rég) fogalomként merült fel az E-intelligencia kérdése, mint az önismeret, kulcsfogalma. Két részből tevődik össze: a „személyből” – Merd megélni érzelmeidet!, Ismerd fel, hogy mit érzel!, Nevezd meg!, Mérlegeld, hogy mit akarsz kezdeni vele!, Szerezd meg a megnyugvást!, és a személy másokhoz fűződő viszonyából (empátia...). Ennek kapcsán és a többszörös intelligencia átbeszélése során került sor a gyerekek mindennapi életének elemzésére, például a testmozgás fontosságára. Tapasztalatom az, hogy az alsó tagozatos pályakezdők ezt még nagyon jól tudják, de a felsőbb évfolyamokon mintha nem is lenne lehetősége a pedagógusoknak tanítványaik számára biztosítani a rendszeres mozgási lehetőséget. Persze a kisgyermekkor az igazi megalapozója azoknak a képességeknek, melyek a mozgás során fejlődnek.

Ezután az ÉN állapotok megbeszélésére került sor, hiszen ezek ismerete és az ezekben az állapotokban keletkező „zavarok” magyarázatot adhatnak a fegyelmi problémákra. Milyen fontos, hogy a gyermek a fejlődése során az „ösztön én” állapotából eljusson oda, hogy a „felettes én”-jét irányítani tudja a „realisztikus én” segítségével. Újra megerősítést nyert az a véleményem, hogy az ösztönök által vezérelt, ki nem elégített szükségletek fegyelmeztelenné és boldogtalanná tehetnek egy gyereket. A tanárjelöltek vajon tudják, hogy a szomjúság, a mozgáshiány, a fáradtság, az éhség milyen komoly frusztrációt

okozhat tanítványaikban, akár a tanítási órán is? És azt tanulják-e, hogy ezen frusztrációk csökkentésére milyen jó gyakorlatokat alkalmazhatnak?

Néhány pedagógia „fortélyt” is újra tanultunk: MOZGÁS – ÉRINTÉS – MOSOLY. Azután, még azt is, hogy hogyan öltözködjünk, ha gyerekek közé megyünk.

Számomra a legkatartikusabb élmény a 2 órán az volt, hogy a gyerekek szeretetét, de legalábbis elfogadását lehet tanulni. Eric Frome: Szeretetépítés című könyvében is találunk ehhez komoly gondolatokat. Tanítványainkat szeretnünk muszáj, mert csak akkor hatékony az együttműködés kapcsolatunkban, de ha ez valamilyen külső ok miatt nem megy, akkor lehet felebaráti szeretetet kialakítanunk magunkban az adott gyerekekkel szemben.

A különböző szeretet típusok tárgyalása (anyai, apai, testvéri), segít a gyerek pszichéjének megismerésében.

Az óra során az alábbi kompetenciáim fejlődtek: Segítő, támogató tanácsadás, szakspecifikus és szakfüggetlen tájékozottság minél több területen, az iskola belső világa, Elkötelezettség a mentorálás és a folyamatos önfejlődés mellett.

Radnóti Miklós

Gyakorlóiskola

Kooperatív tanulásszervezés

Molnár Katalin, Kropog Erzsébet

2012. április 13.

*Radnóti Tudományos Diáknapok (5-6. évfolyam diák
előadásai), Projektek*

Kropog Erzsébet

2012. április 20.

Szövegértés-szövegalkotás fejlesztése a tanórán

Fenyő D. György

2012. április 27.

*Matematikai-logikai kompetencia fejlesztése a
tanórán, kooperatív tanulásszervezés*

Hegyí Görgyné

2012. május 11.

Szociális kompetencia fejlesztése a tanórán

Ispánovity Márta

2012. május 18.

Hospitálások a Radnóti Miklós Gyakorló Iskolában

A záró félév nagy része az ELTE gyakorló iskolájában zajlott. Tematikája szerint óralátogatások és elméleti képzések sokaságából állt a program. Az elméletet nagyon érdekes volt mástól hallani, de sajnos sok újdonsággal nem szolgált, hiszen tanítói gyakorlatomban a kooperativitást, a projekt módszert, a portfólió készítést már hosszú ideje alkalmazom. Fel is vetődött bennem az a kérdés, hogy valóban új módszerek ezek vagy csak azért kell még mindig beszélni róla, oktatni a pedagógusoknak, mert nem terjedt el a gyakorlatban? Ha ez így van, akkor ennek vajon mi lehet az oka? Talán a diákok mégsem igénylik ezeket a technikákat, ezek nélkül is megtanulnak sok mindent, ha pedig nem, akkor ezek a technikák sem „segítenek” rajtuk? Vajon a tanuláshoz való hozzáállás még mindig inkább a tanár személyiségének múlik, semmint a módszereken? Ezeknek a kérdéseknek a megválaszolása nem az én feladatomban, de szívesen olvasnék kutatásokat arról, hogy ezek a módszerek milyen hatékonysággal váltak be a gyakorlatban.

Egy TÁMOP pályázattal a hátam mögött pedig a kompetencia alapú oktatás sem jelentett újdonságot. (És talán nem csak nekem „látszik úgy”, hogy ez a fogalom mintha kissé háttérbe szorulna az új NAT megjelenése kapcsán.)

A fentiekkel persze nem azt akartam sugallni, hogy semmi szükség ilyenfajta képzésekre. Személyes tapasztalatom, hogy van, akinek újdonság erejével bírnak ezek a fogalmak.

Elgondolkodtató számomra továbbá a kompetenciákkal kapcsolatban, hogy úgy tűnik, az utóbbi hónapokban ahány új dolgot tanultam, annyiféle, többszörösen összetett kompetenciával kell rendelkezniem. Rendelkezniem kell a **tanári kompetenciákkal**, melyekkel, remélem, hogy már rég óta rendelkezem, vagyis:

- a tanulói személyiség fejlesztésének képességével
- a tanulói csoportok szervezésének, segítésének képességével
- a pedagógiai folyamat tervezésének, szervezésének képességével
- a szaktudományi tudás felhasználásával
- az egész életen át tartó tanulás képességével
- a tanulási folyamat szervezésének, irányításának a képességével

- a pedagógiai értékelés (diagnosztikus, formatív és szummatív valamint a fejlesztő) képességével
- a szakmai együttműködés és kommunikáció képességével
- valamint elkötelezettnek kell lennem a szakmai fejlődésre, önművelődésre.

Mentorként az alábbi kompetenciákat kell elsajátítanom:

- tanácsadási képesség
- a fiatal felnőttkor pszichológiai sajátosságainak ismerete
- a tanári pályakezdés, pályafejlődés jellemzőinek ismerete (reflektív gondolkodás)
- a tanári pálya szociológiai alapjainak ismerete
- a tanárképzés jelenlegi rendszerének ismerete
- szakspecifikus és szakfüggetlen tájékozottság minél több területen
- tájékozottság az iskola belső világában
- elkötelezettség a tanárjelöltekkel való foglalkozásban

És ha emellett még digitális állampolgár is szeretnék lenni (a magánéleti kompetenciákról már ne is beszéljünk!), akkor, ha jól értelmezem, még az alábbi kompetenciákat is magaménak kell tudnom:

- a tanulók inspirálása, kreativitásának fejlesztése facilitátorként
- a tanulási folyamat szervezésének, irányításának, értékelésének a képessége (szerencsére ez egyezik a feljebb felsoroltakkal)
- a digitális korszak munkafolyamatainak felhasználó szintű ismerete
- a digitális kultúra megértésének képessége, ennek modellezése
- szakmai fejlődés képessége (LLL) – ez is egyezik a feljebb lévőkkel

Ha arra gondolok, hogy a közoktatási intézmények anyagi ellátottsága folytán, több intézménynek van 1 rendszergazdája, és az sem áll mindig a helyzet magaslatán, akkor nem baj, ha az adminisztrátor kompetenciáit is elsajátítom.

A digitális írástudás képességének megléte pedig tanárra, tanulóra egyaránt vonatkozik. Vagyis:

- rendelkeznem kell digitális identitással, mely vonzóan és megfelelő szakmaisággal van felépítve (pl.: egy Mahara e-Portfólióval)
- médiától függetlenül kell tudnom tartalmat megosztani (Ustream-es, Prezis bemutatóval)
- tudnom kell kezelni az információkat és szelektálni őket (tartalomkeresés, szűrés)

- interaktívnak kell lennem a web 2.0-ás alkalmazások terén (Twitteren gondolatmegosztás)
- etikusan kell viselkednem a neten

Igazából nem vagyok kétségbe esve, mert nemrég olvastam, hogy Angliában a tanároknak 42 standardnak kell megfelelniük és ezt az angliai mentoroknak mind ismerniük kell. Úgy hallottam, hogy Falus Iván vezetésével készülnek a magyar standardok is.

A radnóti napok hasznosságát számomra az óralátogatások jelentették. Amikor nem sikerült az alsó tagozaton osztályba kerülnöm, általában magyar órákat látogattam a felsőbb évfolyamokon, mert humán beállítottságú vagyok. Az órák felépítése mindig lenyűgözött, de annak is örültem, hogy a radnóti „misztifikáció” kissé megdőlni látszott. Ezen azt értem, hogy a városi legenda szerint a gyakorló iskolákba valamiféle „különleges” gyerekek járnak, köszönhetően a bemeneti szűrésnek. Úgy gondolom, hogy valóban rengeteg okos gyerek ült a padokban, de sok mindenben egyáltalán nem különböztek az „átlagos” gimnázium tanulóitól. Sőt volt olyan terület, melynek kapcsán fenntartásaim voltak velük kapcsolatban.

Tanítóként nekem nagyon fontos az „órai fegyelem”, melyen csak annyit értek, hogy mindenki elmondhassa a magáét (tanuló és tanár) úgy, hogy a többiek meghallgassák. Egy – két esetben ennek hiányát tapasztaltam a látogatások során. Azon gondolkoztam, hogy vajon a „bemutató óra” jellege miatt nem fordítottak gondot erre az órát tartó tanárok vagy csak a sok tehetséges gyerek „legyőzte” egymást. Természetesen nem minden órán volt ez a helyzet, láttam nagyon jó technikákat a „fegyelem” fenntartására és ezek nem mentek a kreativitás rovására.

A másik tapasztalatom, hogy a bevezetőben említett módszerek alkalmazása ezek között a gyerekek között nagyon nehéz. Azt tapasztaltam, hogy ők többnyire egyedül szeretnek dolgozni, hiszen úgy is meg tudnak oldani bármilyen feladatot. Természetesen részt vettek a különböző munkaformákban, de nem minden esetben láttam a lelkesedést.

Az utolsó alkalommal kerültem a „saját közegembe” és ez viszont nagy élmény volt számomra. Az alsó tagozatban látott órák példa értékűek voltak, rengeteg hasznos tapasztalatot szereztem. Érdekes, hogy itt ez a „fegyelmezési” kérdés fel sem merült, a gyerekek együttműködőek, lelkesek, egymásra fogékonyak és nagyon okosak voltak.

Azt azért észrevettem, amit elméletből is tudunk: a homogén csoportban (nagyon okosok között) is képződik heterogenitás (hierarchia). A magyar órán, a szövegfeldolgozás során kétféle szöveget (ugyanabból a szövegből egy kivonatolt másolat is) és kétféle feladatsort használt a tanítónő, a gyerekek képessége szerint.

Külön tetszett, hogy egy hallássérült kislányt is integráltak az osztályba és ez profi módon történt. A tanítónő elmondta, hogy azért van könnyű helyzetben, mert a kislány nagyon okos és törekvő.

A legnagyobb élmény azonban a „szakos” tanárnő által tartott ének óra volt. Másnap tolmácsoltam is saját iskolámban, hogy nagyon jó lehet, ha az alsó tagozaton is szakos tanár tanítja a készségtárgyakat. Ezek a negyedikes gyerekek imádták az ének órát, szépen és helyesen énekeltek, tudtak furulyázni (készség szinten használták az eszközt), remek hallásuk volt és még csoportban is remekül dolgoztak együtt. Példa értékű óra volt.

Ezeken a napokon nem csak a mentori, de a tanári kompetenciáim is fejlődtek. A mentoriak közül: Elkötelezettség a mentorálás és a folyamatos önfejlődés mellett, az iskola belső világa, szakspecifikus és szakfüggetlen tájékozottság minél több területen, a tanárképzés jelenlegi rendszerének ismerete, segítő, támogató tanácsadás.

Záró értékelés/reflexió

Portfóliómat végigtekintve, úgy gondolom, hogy hasznos elméletet és gyakorlatot sikerült elsajátítanom tanulmányaim során.

Kompetenciáim, készségeim és attitűdjeim fejlődéséről (változásáról) az adott óránál bőségesebben írtam, néhány szót ejtenék azonban elmúlt évi önkéntes gyakorlatomról.

Tavaly szeptemberben, egyetemi tanulmányaimmal egy időben (vagy éppen azért) fiatal, friss diplomás kolléganő lett tanító párom. Első osztályt kezdtünk együtt. Az első évben amellet, hogy a saját óráit megtartotta (és ez több volt, mint az enyém, a továbbtanulási pályázatomból eredően), minden órán bent ült és jegyzetelt. Ebből is látszik, hogy a pályakezdő fiatalok óriási energiával és munkabírással kezdik pályájukat. Emellett természetesen az is jelen volt, hogy saját kompetenciáiban bizonytalannak érezte magát, úgy gondolta, hogy általam majd megerősítést nyer, az óralátogatásokkal tapasztalatot szerez.

Csak pozitív dolgokat mondhatok róla. Az óralátogatásokkal megpróbálta elsajátítani a gyerekekkel folytatott kommunikációt, a „fortélyokat” alkalmazta, ennek köszönhetően, egy kedves, hamar beilleszkedett osztályunk lett. Osztályfőnökként nyugodtan mentem el tanulni, mert tudtam, hogy az ő idejében is minden rendben lesz az osztályban. Ha egyéb tevékenységeit figyeltem, azt kellett látnom, hogy az iskola is nagyon jól járt az új kolléganővel. Sokat segít, aktívan részt vállal a feladatokban.

Természetesen az idei második évben már nem így zajlott életünk, sokkal önállóbb lett, néha más kollégánál hospitál, de a mindennapi iskolai életben már jóval biztosabban mozog, mint első évben. Néha az is kiderül azért, hogy van, amit én másképp csinálnék, mint ő. De, ha visszatekintek pályám elejére, akkor azonban mindig végiggondolom, talán én is elkövettem ezeket a „hibákat”. A probléma az, hogy nem mondom meg neki, mert nem tudom, hogyan mondjam meg, ha valamit másképp gondolok.

Ebből azután azt szűrtem le, hogy értékelési kompetenciám abszolút fejletlen. Hiába hallottam a tanárjelöltek szájából, hogy a „kritikára” is szükségük van, mégis visszatart az a gondolat, hogy „Hiszen, ő ugyanolyan munkavállaló, mint én, miben vagyok én különb, hogy őt értékeljem?” Segítem-e azzal, ha megmondom, hogy én mit tennék másképp bizonyos helyzetekben vagy inkább elbizonytalanítom. És egyáltalán jogom van-e megmondani a véleményem?

Fenti gondolataim az első félév végén íródtak, azóta a helyzet kissé árnyaltabb lett. Az Önreflexió órán nagyon sok támogatást kaptam az említett probléma megoldásához. Megtanultam, hogy hogyan kell, lehet szakértői reflexióval élni magunkkal és mentoráltunkkal szemben is. Az elkötelezett és elfogadó attitűdömmel eddig sem volt gond, de azt nem nagyon tudtam, hogy hogyan lehet ezt jól „csinálni”.

Sokat segített azonban egy képzésen kívüli momentum is. Pályakezdő kolléganóm a félév során bemutató órát tartott osztályunkban. A már megismert módon az óra előkészítése, felépítése profi módon történt, a megvalósítás során is az Önreflexió órán megtanult „problémák” csak némelyike merült fel. Sajnos a kerületi iskolákból odalátogató kollégák az óra után nem tartották szükségesnek a megbeszélést, így én voltam az elsőnek felkért értékelő. Nem tudom, hogy az órán tanultaknak köszönhető-e, de sokkal tartalmasabbra sikerült „értékelésem”, mint az előző félévben bármikor is. Való igaz, hogy a kolléganóm nagyon is igényelte a kívülről jövő meglátásokat. Szerencsére a kerületben még működő egyetlen „szaktanácsadó” fontosnak tartotta, hogy beszéljen a kolléganővel és ezen a beszélgetésen én is sokat tanultam.

Ő a pedagógia és az értékelés tudományának szakszavaival és a humánus objektivitás alkalmazásával értékelte az órát. És, bár felhívta a figyelmet a hiányosságokra, problémákra is, tanító párom úgy érezte, hogy megfelelő és hasznos értékelést kapott. Az én értékelésem sajnos még mindig magán viselte annak „jegyeit”, hogy a közvetlen kollégámat kellett értékelni.

Amit mindenképpen leszűrtem ebből, az az volt, hogy a mentorságot nem lehet elsajátítani a két éves képzés során. Itt az alapokat megszereztem ahhoz, hogy majd a való élet sok-sok gyakorlatával kiegészítve valóban jó mentorrá váljak. Az alapok megszerzése nagyon hasznos volt számomra, rengeteget profitáltam a gyakorló iskolai hospitálásokból.

Az egyetlen dolog, amivel kapcsolatban kritika fogalmazódott meg bennem, hogy az egyetemnek ezen képzések szervezése során gondolnia kellene arra, hogy bizonyos hallgatók (különösen a sok éve a pályán lévők közül) rendelkez(het)nek előzetes tudással, melynek kiaknázása vagy beszámítása hasznos lehet képzésük során.

Akkor elkerülhető lenne, hogy a bizonyos témában már jártas hallgatóknak újra a téma elméleti részével kelljen foglalkoznia, bár már a gyakorlatban évek óta dolgoznak.

Remélem, hogy köztem és jövőbeni mentoráltjaim között valóban tartalmas, mindkét fél számára hasznos közös munka alakulhat ki.

Mellékletek

Mellékletek

1. Portfólió bibliográfia
2. Tájékoztató információk a 2011/12-es tanév első félévéről
3. Szakdolgozati témák
4. Tájékoztató a szakdolgozat készítéséhez
5. Fényképek az egyes fejezeteknél

PORTFÓLIÓ Bibliográfia

1. *A portfólió a projekt módszer megvalósításában.* In: Szabó Ákosné (szerk.): *Inkluzív nevelés – Projektpedagógia : Kézikönyv a pedagógusképző intézmények számára* Budapest, SuliNova Kht., 2006. 32-35. p., 61-67. p.
http://www.sulinovaadatbank.hu/letoltes.php?d_id=2963 [2012. márc. 16.]
2. *A portfólióról.* <http://mahara.prompt.hu/static/eportfolio> [2012. ápr. 20.]
3. BAKSAY Lászlóné (et al.): *Tevékenység-központú pedagógiák: pedagógustovábbképzési kézikönyv.* Budapest, SuliNova Kht., 2006.
www.wekerle.gov.hu/download.php?doc_id=2038 [2011. október.]
4. BALÓ András: *A tanulás fejlesztésének tanulása : Projektorientált tanulás – módszertani segédlet.* Debrecen, Pedellus K., 2007.
5. BANDINÉ LISZT Amália: *Fejlesztő értékelés a projektpedagógiában.* In: Hegedűs Gábor – Lesku Katalin (szerk.): *Projektpedagógia – projekt módszer* X. Kecskemét, KF TFK, 2007. 95-106. p.
6. BROOKFIELD, D. Stephen: *Hogyan válhat belőlünk kritikusan reflektív tanár?* In: Szabó László Tamás (szerk.): *Didaktika szöveggyűjtemény.* Debrecen, Kossuth Egyet. K., 2003. 255-263. p.
7. 13. CSAPÓ Benő: *A pedagógiai értékeléstől a tanítás módszereinek megújításáig : diagnózis és terápia.* = Új Pedagógiai Szemle 2003. 3. sz. 12-27. p.
8. 16. DOBÁK Dóra: *Digitális portfólió jelentősége a pedagógiai értékelésben.* In: Majoros Pál (szerk.): *Reformok útján.* Budapest, BGF, 2008. 318-326. p.
http://elib.kkf.hu/okt_publ/tek_2007_26.pdf [2010. ápr. 8.]

9. FALUS Iván: *A kompetencia fogalma és a kompetencia alapú képzés tervezése.* = Társadalom és Gazdaság 2006. 12. sz. 173-182. p.
10. FALUS Iván: *Sztenderdek tanárok és tanárképzők számára.* = Pedagógusképzés 2005. 4. sz. 143-146. p.
11. FALUS Iván – KIMMEL Magdolna: *A portfólió.* Budapest, Gondolat Kiadói Kör, 2003.
12. HOLJEVITZ Ferencné: *A tanulói portfólió alkalmazása a személyre szabott tanulás érdekében egy kistelepülés kisiskolájában : esettanulmány.*
http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=Kezdo_esettanulmanyok-Portfolio [2011. november]
13. KÁRPÁTI Andrea: *Digitális Pedagógia – A számítógéppel segített tanulás módszerei.* = Új Pedagógiai Szemle 1999. 4. sz. 76-89. p.
14. KIS-TÓTH László – KOMLÓ Csaba: *Az elektronikus oktatási portfólió a gyakorlatban.* = Pedagógusképzés 2008. 3. sz. 63-77. p.
15. LÉNÁRD Sándor – RAPOS Nóra: *Ötletek az adaptív oktatáshoz.* Budapest, OKI, 2004.
16. LÉNÁRD Sándor – RAPOS Nóra: *Ötletek tanítóknak a fejlesztő értékeléshez és az adaptív tanulás szervezéséhez.* Budapest, OKI, 2006.
17. *MAGTÁR tanítóknak III. : A portfólió.*
<http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=MAGTAR-IV-Portfolio>
[2011.november.]
18. PATAKY Gabriella: *A portfólió a vizuális nevelésben : értékelési alternatíva az alsófokú oktatási-nevelési intézmények pedagógusainak képzésében.* = Új Pedagógiai Szemle 2009. 5-6. sz. 226-232. p.
19. SEDIVINÉ BALASSA Ildikó: *Az informatikai kompetencia mérése portfólió módszerrel és elektronikus értékeléssel.*= Iskolakultúra 2004. 12. sz. 61-79. p.
20. SZERENCSE S György: *Oktatási e-portfólió és informatikai kompetencia.* = Iskolakultúra 2007. 4. sz. 24-31. p. 66. *Szövegértés – szövegalkotás 5. Tanári útmutató : Projektmappa 7.* Budapest, SuliNova Kht., 2007.
http://www.sulinovaadatbank.hu/letoltes.php?id_id=5478 [2010. ápr. 19.]
21. *Útmutató a portfólió készítéséhez tanári MA szakos hallgatók részére.*
http://www.bdtf.hu/DocsStudents/MESTERKÉPZÉS/portfolio_MA.pdf
[2010. ápr. 23.]